సెషన్ - 2

ఉపాధ్యాయుల సంసిద్ధత

ఉపాధ్యాయుల సంసిద్ధత

- బోధనకు అవసరమైన మూడు (3) దశల కొరకు సంసిద్ధత కావాలి.

  1) బోధన కొరకు సంసిద్ధత

  2) మూల్యాంకనం చేయుట కొరకు సంసిద్ధత

     ఎ) నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం

     బి) సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం

  3) విద్యార్థులను పరీక్షలకు/ మూల్యాంకనానికి తయారు చేయడం కొరకు సంసిద్ధత

వార్షిక ప్రణాళిక

1. తరగతి:
2. సబ్జక్టు:
3. అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య:
4. సంవత్సర కాలానికి పిల్లల్లో ఆశించే సామర్థ్యాలు (విద్యా ప్రమాణాల వారీగా):

5. మాసవారీగా యూనిట్ల విభజన ప్రణాళిక:

మాసం	యూనిట్ పేరు	పీరియడ్ల సంఖ్య	వనరులు	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జూన్	**1…..**			
జూలై	**2…..**			

6. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు:

7. ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, సూచనలు:

I. వార్షిక ప్రణాళిక Annual Plan) –నమూనా

1) తరగతి : పదవ తరగతి

2) సబ్జక్టు : సాంఘికశాస్త్రం

3) సంవత్సరంలో ఈ సబ్జక్టుకు కేటాయించబడిన మొత్తం పీరియడ్లు : 155 పీరియడ్లు

4) సంవత్సరకాలానికి పిల్లల్లో ఆశించే సామర్థ్యాలు : (విద్యా ప్రమాణాల వారీగా)

1. విషయ అవగాహన :

భారతదేశ ఉనికి, భౌగోళిక స్వరూపాలు, దీవులు, ఆదాయ భావనలు, మానవాభివృద్ధి భావనలు, ఆర్థిక వ్యవస్థ లోని రంగాలు, ఉపాధి అవకాశాలు, వ్యవస్థీకృత, అవ్యవస్థీకృత రంగాలు, శీతోష్ణస్థితి, వాతావరణాలను ప్రభావితం చేయు అంశాలు, భారతదేశం కాలాలు, ఋతుపవనాలు, భారత దేశంలోని హిమాలయ ద్వీపకల్ప నదులు, జనాభా

జనసాంద్రత, నివాస ప్రాంతాల వ్యవస్థీకరణ, పట్టణీకరణ సమస్యలు, ప్రజల వలస, ఉత్పత్తుల నిర్వహణ, రాజ్యాంగ నిర్మాణం, దేశవిభజన, విప్లవ కారణాలు, ప్రపంచ యుద్ధ కారణాలు, ఖచ్చిమా, ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాలు, సైనిక ఒప్పందాలు మొదలైన వాటి గురించి వివరిస్తారు.

- భారతదేశ భౌగోళిక స్వరూపాలు, నదులు, ఋతుపవనాలు, హక్కులు, ఆర్థిక వ్యవస్థలోని రంగాలు, వలస తీరులను వర్గీకరిస్తారు.
- ఆక్షాంశాలు-రేఖాంశాలు, శీతోష్ణస్థితి-వాతావరణస్థితి గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి పట్టణ ప్రాంతాల వలసలు, లోక్ అదాలత్ - న్యాయస్థానాలకు, మైరాపైబీ ఉద్యమాల మధ్య గల పోలికలు, తేడాలు చెప్తుతారు.

- సామాజిక ఉద్యమాలలో సాధారణ ప్రజల పాత్ర, సామాజిక సమానత్వ, అసమానత్వాన్ని సూచించుట ప్రత్యేక నియోజక వర్గాల కేటాయింపు, దురహంకార పూరిత జాతీయవాదం, సామ్రాజ్యవాదం, మిలటరీ వాదము మొదలైన ఉదాహరణలు ఇవ్వగలుగుతారు.

2 ఇచ్చిన అంశాన్ని చదివి అర్థం చేసుకొని వ్యాఖ్యానించడం :

- భారతదేశంలోని హిమాలయాలు, ద్వీపకల్ప పీఠభూమి, గంగామైదానం మొదలైన భౌగోళిక స్వరూపాలను గురించి, అల్ప ఉపాధి గూర్చి ఏమి అర్థం చేసుకున్నారో చెప్తారు.

- శీతోష్ణస్థితి, వాతావరణాలను ప్రభావితం చేసే ముఖ్యమైన అంశాల గురించి వ్యాఖ్యానిస్తారు.
- భారతదేశ వాతావరణంపై శీతోష్ణస్థితి మార్పుల ప్రభావం ఏ విధంగా వుంటుందో అని దానిపై తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తంచేస్తారు.

- 317 లోని సమాచార హక్కు చట్టంలోని అంశాలు చదివి దానిపై వ్యాఖ్యానిస్తారు.
- 309 లోని ఆడవాళ్ళు ఏకమైతే అను అంశాన్ని చదివి దానిపై వ్యాఖ్యానిస్తారు.
- రెండు అగ్రరాజ్యాల మధ్య పోటీతో కొత్తగా స్వాతంత్ర్యం పొందిన దేశాలు ఏ విధంగా ప్రభావితమౌతాయో తమ సొంత మాటల్లో వ్యక్తీకరిస్తారు.

- సరళీకృత ఆర్థిక విధానాన్ని చదివి దానిపై తన అభిప్రాయాన్ని చెప్తారు.
- రాజ్యాంగంలో మౌలిక సూత్రాలు వుంటాయి అయితే ప్రజలు వ్యవస్థతో తలపడినప్పుడే సామాజిక మార్పువస్తుంది. దీనితో మీరు ఏకీభవిస్తారా? అభిప్రాయం చెప్తారు.

- 130వ పేజీలోని ప్రపంచీకరణ గురించి చదివి ఫలితాలు ఊహిస్తారు.

3. సమాచార నైపుణ్యాలు :

- వివిధ వర్గాల ప్రజలు, అభివృద్ధి లక్ష్యాలు పట్టిక చదివి దానిని పూర్తిచేస్తారు.

- వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, సేవారంగాల వారీగా స్థూల జాతీయోత్పత్తి విశ్లేషిస్తారు.
- భారతదేశంలో వివిధ రంగాలలో పనిచేసే కార్మికుల వివరాలను విశ్లేషిస్తారు.
- 45 పేజీలోని క్లైమోగ్రాఫ్‌లను పరిశీలించి అట్లాసు సహాయంతో ఆ ప్రాంతాలు ఎక్కడ వున్నాయో విశ్లేషిస్తారు.

- భారతదేశ జనాభా పెరుగుదల, వివిద రాష్ట్రాలలో లింగ నిష్పత్తులను విశ్లేషిస్తారు.
- ప్రజల వలసలను విశ్లేషిస్తారు.
- వివిధ రాజకీయ పార్టీలు, ఎన్నికల ఫలితాలను విశ్లేషిస్తారు.

4. సమకాలీన అంశాల పట్ల ప్రతిస్పందన :

- సమాచార హక్కు చట్టం – ప్రభుత్వ పనితీరు – పర్యవేక్షణలపై ప్రశ్నిస్తారు.
- భోపాల్ గ్యాస్ దుర్ఘటన మానవ తప్పిద విపత్తులపై దాని గురించి ప్రశ్నిస్తారు.
- ఎ మనదేశంలో సామాజిక–ఆర్థిక మార్పులు తీసుకురావటానికి సూచనలిస్తారు.

- ప్రస్తుత ఎన్నికల విధానం గూర్చి ఫలితాలను గూర్చి ఊహిస్తారు.
- ప్రపంచ యుద్ధాల వల్ల నష్టాలను తెలుసుకొని నివారణకు సూచనలిస్తారు.
- ఆధునిక కాలంలో ఏర్పడే పర్యావరణ సమస్యలకు కారణాలు ఊహిస్తారు. పర్యావరణ సమస్యలకు కారణాలు సూచిస్తారు.

- ప్రకృతి వైపరీత్యాలు గురించి ప్రశ్నిస్తారు.
- ప్రపంచీకరణ భవిష్యత్తులో కూడా కొనసాగుతుంది. యిప్పటి నుంచి ఇరవై ఏళ్ళలో ఎలా వుంటుందో ఊహించి కారణాలను తెల్పుతారు.

5. పట నైపుణ్యాలు :

- సామాజిక ఉద్యమాలు జరిగిన ప్రదేశాలను ప్రపంచపటంలో గుర్తిస్తారు.
- ప్రపంచ యుద్ధాలలో పాల్గొన్న దేశాలను ప్రపంచ పటంలో గుర్తిస్తారు.

- పేజీ నెం. 3 లోని భారతదేశ ప్రమాణిక రేఖాంశం పటాన్ని చదివి, విశ్లేషిస్తారు.
- భారతదేశ పటంలో మైదానాలు, పీఠభూములు, పర్వతాలకు రంగులను గుర్తిస్తారు.
- పేజీ నెం. 23లో మానవాభివృద్ధి తీరు తెన్నులను పటం చూసి విశ్లేషిస్తాడు.

- భారతదేశం పటం ఆధారంగా నదులు, నీటి వనరులు సగటు ఉష్ణోగ్రత ప్రాంతాలను గుర్తిస్తారు.
- పేజీ నెం.71 ప్రపంచ పటం ఆధారంగా మిగిలిన పటాలకు దానికి వున్న తేడాను విశ్లేషిస్తారు.

6. ప్రశంస, సున్నితత్వం :

- ప్రాథమిక హక్కుల గురించి వివరించి వాటిని పాటిస్తారు.
- అడవుల, జంతువుల సంరక్షణకు చెందిన పోస్టర్లను తయారుచేస్తారు.

- ప్రపంచీకరణ గూర్చి కరపత్రం తయారు చేస్తారు.
- ప్రజలను చైతన్యం చేయడానికి కొన్ని నినాదాలు వ్రాస్తారు.
- భూగర్భజలాలు అందరికీ చెందిన వనరులు-నీటి పొదుపు గూర్చి పోస్టర్లు తయారు చేస్తారు.

- వ్యవసాయ రంగంలో రైతు పాత్ర గురించి ప్రశంసిస్తారు.
- ప్రమాదాలు జరిగినపుడు తమకు చేతనైన సహాయం చేస్తారు.

5) వార్షిక ప్రణాళిక (నెల మరియు యూనిట్ వారీగా) - 10వ తరగతి

Month	పాఠము	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనావసరాలు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
జూన్	- భౌగోళిక స్వరూపాలు - అభివృద్ధి భావనలు	8 4	భారతదేశ పటం గ్లోబు-నమూనా ప్రపంచ పటం అక్షాంశ, అంతర్జాలం అర్థశాస్త్రం Inter	ప్రకృతిని కాపాడుట, మొ॥వాటిపై మృత్తికాసంరక్షణ } వక్తృత్వం చెట్లు పెంచుట పర్వతాల రకాల నమూనాల ప్రదర్శన

జూలై	- అభివృద్ధి భావనలు - ఉత్పత్తి ఉపాధి - ప్రపంచ యుద్ధాల మధ్య ప్రపంచం 1900-50	2 6 12	ప్రపంచ పటం యూరప్ పటం Inter అర్థశాస్త్రం యూరోపియన్ చరిత్ర degree	వివిధ వృత్తులకు సంబంధించిన చిత్రలేఖన పోటీలు. ప్రపంచ యుద్ధాల మధ్య ప్రపంచం CCE వ్యాసరచన.
ఆగస్టు	ప్రపంచ యుద్ధాలమధ్య ప్రపంచం 1900-50 భారతదేశ శీతోష్ణస్థితి	10 12	భారతదేశ పటం ప్రపంచ పటం చరిత్ర (Inter&degree) Internet, అట్లాసు	ప్రపంచయుద్ధాల మధ్య ప్రపంచం - సెమినార్

సెప్టెంబర్	- భారతదేశ పటము- నీటి వనరులు - వలస పాలిత ప్రాంతా లలో జాతి విముక్తి ఉద్యమాలు	10 12	భారతదేశ పటం ఆసియా పటం చరిత్ర పుస్తకములు Internet, అట్లాసు	అడవుల సంరక్షణ, నీటి పొదుపు, జంతు సంరక్షణ } చర్చా కార్యక్రమాలు

Month	పాఠము	పీరియడ్ల సంఖ్య	బోధనావసరాలు సామగ్రి	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు
అక్టోబర్	-భారతదేశ జాతీయోద్యమం దేశవిభజన, స్వాతంత్ర్యం 1939-47	8 7	భారతదేశ పటం Intemet, Indian Hisotry Degree, అట్లాను జాతీయ నాయకుల జీవిత చరిత్రలు	భారత జాతీయ నాయకుల జీవిత చరిత్రలు-కథా కథనం. ప్రపంచ జనాభా దినోత్సవం - సెమినార్

నవంబర్	- ప్రజలు-నివాస ప్రాంతాలు - ప్రజలు-వలసలు - రాంపురం గ్రామ ఆర్థిక వ్యవస్థ - స్వతంత్ర భారత - రాజ్యాంగ నిర్మాణం	6 7 4 6	ప్రపంచ పటం ఆం.ప్ర. పటం రాజనీతి శాస్త్రం పుస్తకములు Intenet అట్లాసు Constitution పుస్తకము	గృహ నమూనాలు విద్యార్థుల ప్రదర్శన. స్వతంత్ర భారత రాజ్యాంగంపై క్విజ్.
డిసెంబర్	- ప్రపంచీకరణ - ఆహార భద్రత - స్వతంత్ర భారతదేశం - సమానత సుస్థిర - అభివృద్ధి	3 3 6 4	Indian History, Inter అర్థశాస్త్రం, భారతదేశ పటం, ప్రపంచ పటం, Internet Atlas	ప్రపంచీకరణ ఆహార భద్రత } Seminar స్వతంత్ర భారత దేశంపై క్విజ్

జనవరి	- రాజకీయ ధోరణుల ఆవిర్భావం - ప్రపంచ యుద్ధాల తరువాత ప్రపంచం, భారతదేశం	7 7	ప్రపంచ చరిత్ర ప్రపంచ పటం Internet అట్లాస్	వివిధ పార్టీల నినాదాలు ప్రపంచ యుద్ధాల తరువాత ప్రపంచం యొక్క స్థితిని గూర్చి సాంస్కృతిక కార్యక్రమం.
ఫిబ్రవరి	- సమకాలీన సామాజిక ఉద్యమాలు - పౌరులు ప్రభుత్వం	6 5 155	Civics Inter Books World History విభిన్న రాజనీతి శాస్త్రవేత్తల జీవిత చరిత్రలు	ప్రభుత్వాల గూర్చి, పౌరుల బాధ్యతలు గూర్చి విషయనిపుణులచే ఉపన్యాసాలు

6) వార్షిక ప్రణాళిక అమలుపై ఉపాధ్యాయుల ప్రతిస్పందన (నెలకొకసారి రాయాలి)

7) ప్రధానోపాధ్యాయుడు సలహాలు, సూచనలు (నెలకొకసారి రాయాలి)

సాంఘికశాస్త్రం

పాఠ్యపథకం (Lesson Plan)

I) పాఠం పేరు:

II) తరగతి:

III) పాఠానికి అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య:

IV) పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

(V) పీరియడ్ వారీగా విభజన – ప్రణాళిక

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం	బోధనా వ్యూహాలు	సామగ్రి	మూల్యాంకనం
1				
2				
3				

VI) టీచర్స్ నోట్స్:

VII) ఉపాధ్యాయుడి ప్రతిస్పందనలు:

పాఠ్య ప్రణాళిక - నమూనా

1. పాఠం పేరు	:	భారతదేశ భౌగోళిక స్వరూపాలు
2. తరగతి	:	10వ
3. పీరియడ్‌ల సంఖ్య	:	8
4. విద్యా ప్రమాణాలు	:	

ఎ) విషయ అవగాహన :

1) భారతదేశ ఉనికిని అక్షాంశ రేఖాంశాల ఆధారంగా వివరిస్తారు.

2) శీతోష్ణస్థితిలోని వైవిధ్యతలను, వివరిస్తారు.

3) భారతదేశ భౌగోళిక స్వరూపాలను వర్గీకరిస్తారు.

4) ద్వీపానికి-ద్వీపకల్పానికి మధ్య తేడాలను చెబుతారు.

5) ప్రామాణిక కాల భావనని వివరిస్తారు.

6) అంగారా, గోండ్వానా భూములను గురించి వివరిస్తారు.

7) పీఠభూమికి, మైదానానికి భేదాన్ని తెలుపుతారు.

8) ఎడారులు ఎలా ఏర్పడతాయో తెలుపుతారు.

9) మైదానాల, పీఠభూముల రకాలను వర్గీకరిస్తారు.

బి) ఇచ్చిన అంశాన్ని చదివి, అర్థంచేసుకొని, వ్యాఖ్యానించుట :

1) పేజీ నెం.5 లోని హిమాలయాలు అంశం చదివి దానిపై వ్యాఖ్యానిస్తారు.

2) ద్వీపకల్ప పీఠభూమిలోని ఛోటానాగపూర్ నందు ఖనిజ వనరులు అభివృద్ధి చెందటంపై వ్యాఖ్యానిస్తారు.

సి) సమాచార నైపుణ్యములు :

1) హిమాలయాలలోని విభిన్న వృక్షజాలం గూర్చి సమాచారం సేకరించి పట్టికలో నమోదు చేసి విశ్లేషణ చేస్తారు.

2) వివిధ రకాల హిమాలయ జీవుల వివరాలు సేకరిస్తారు.

3) భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయములను గుర్తించి పట్టిక రూపంలో వ్రాసి, విశ్లేషిస్తారు.

డి) సమకాలీన అంశాలపై ప్రతిస్పందన-ప్రశ్నించుట

1) తుఫానుల తాకిడిని తీరప్రాంతాలు ఎదుర్కొనే సమస్యలపై స్పందిస్తారు, పరిష్కారాలను సూచిస్తారు.

2) చెరువులు కనుమరుగవటంపై ప్రతిస్పందిస్తారు, నివారణా చర్యలను సూచిస్తారు.

ఇ) పటనైపుణ్యాలు :

1) భారతదేశ భౌతిక పటంలో డెల్టాలను గుర్తిస్తారు.

2) పర్వత నమూనాలు తయారు చేస్తారు.

3) భారతదేశ పటంలో పర్వతాలు, పీఠభూములు, మైదానాలు గుర్తించి వాటికి రంగులు వేస్తారు.

4) బ్రహ్మపుత్రానదీ మార్గాన్ని గుర్తిస్తారు.

ఎఫ్) ప్రశంస, సున్నితత్వం :

1) అడవుల ప్రయోజనాలను తెలుపుతారు.

2) వన మహోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తారు.

3) తీర ప్రాంత ప్రజల జీవన విధానం, అంతర్గత ప్రాంత జీవన విధానం, ఎడారి ప్రజల జీవన విధానం, దీవుల ప్రజల జీవన విధానాలపై స్పందించి సహాయ సహకారాలను అందిస్తారు.

5. పీరియడ్ వారీగా భావనలు, బోధనాభ్యసన అంశాలు మరియు విధానాలు

పీరియడ్	భావనలు/ బోధనాంశం	బోధనాభ్యాసాలు,పద్ధతులు అభ్యసన అనుభవాలు	TLM/ వనరులు	పిల్లల అవగాహన- పరిశీలన
1వ	ఉనికి, భూగర్భ నేపథ్యం	1) మైండ్ మ్యాపింగ్ 2) పటాలంపై చర్చ 3) పదువుల ప్రతిస్పం-దించుట. 4) ప్రశ్నలు మరియు చర్చ	1) గ్లోబు 2) అట్లాసు 3) భారతదేశ పటం 4) సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాల పేపర్ కట్టింగ్స్	1) ఉనికి అంటే ఏమిటి? 2) భారతదేశ భూభాగం ఎలా ఏర్పడింది? దీని ఆధారంగా భూగర్భ నేపథ్యం

2వ	భౌగోళిక స్వరూపాలు హిమాలయాలు	1) విస్తృత పాఠంపై ప్రశ్నలు 2) సమస్యకు ప్రతిస్పం-దించుట 3) విశ్లేషణ	1) భారతదేశ పటం 2) హిమాలయాలలోని శిఖరాల ఎత్తుల గ్రాఫ్. 3) వృక్షజాలు సమా-చారం పత్రిక	1) హిమాలయాలలోని ముఖ్య శిఖరాలు గుర్తించటం. 2) ఇతర పర్వతాలు పటంలో గుర్తించుట. 3) హిమాలయాలు లేకపోతే ఏం జరుగుతుంది ప్రతిస్పందన

3వ	గంగాసింధుమైదానం	1) విస్తృతి పాఠంపై ప్రశ్నలు 2) నదుల ప్రతిస్పం- దింపుట.	1) భారతదేశ పటం. 2) ఔట్‌లైన్ మ్యాప్ 3) మైదానాలలోని భేదాల పట్టిక.	1) మనదేశంలోని మైదానాలలోని రకాల వర్గీకరణ 2) గంగా మైదానంలో నదులు ఉపనదుల పరిశీలన. 3) ఉపరితల వ్యత్యాసాల ఆధారంగా మైదానాలు.

4వ	ద్వీపకల్ప పీఠభూమి	1) విస్తృత పాఠం మీద ప్రశ్నలు 2) విషయ అవగాహన 3) సమస్యలు, ప్రతిస్పం-దించుట. 4) సమాచార సేకరణ	1) భారతదేశ పటం 2) పీఠభూమికి చెందిన చిత్రపటాలు 3) ఫిజికల్ మ్యాప్ 4) తూర్పు, పశ్చిమ కనుమల కొండల పటం.	1) ద్వీపకల్ప పీఠభూమి వర్గీకరణ 2) ద్వీపకల్ప నదుల వర్గీకరణ 3) వివిధ్య పీఠభూములు పటంలో గుర్తించడం 4) పీఠభూముల పై చర్చ

పీరియడ్	భావనలు/ బోధనాంశం	బోధనావ్యూహాలు,పద్ధతులు అభ్యసన అనుభవాలు	TLM/ వనరులు	పిల్లల అవగాహన-పరిశీలన
5వ	థార్ ఎడారి తీరమైదానాలు దీవులు	1) పునశ్చరణ 2) విషయ అవగాహన 3) విషయ విశ్లేషణ 4) పఠనం-ప్రతిస్పందించుట.	1) భారతదేశ పటం 2) ఎడారులు, దీవులకు సంబంధించిన చిత్ర పటాల సేకరణ 3) ఎడారి జీవుల చిత్రాలు 4) దీవులలోని పక్షుల చిత్రాలు.	1) ఎడారులు ఏర్పడటానికి కారణాలు చెప్పటం. 2) ఎడారులలో ఉన్న వృక్షజాలం తీర ప్రాంతాలలోని వృక్షాల తేడా-చర్చ. 3) భారతదేశంలో తీర ప్రాంతాలకు చెందిన వివిధ పేర్లకు చెందిన సమాచార సేకరణ.

6వ	కీలక పదాలు	1) ప్రశ్నలు-చర్చ	-	-
7వ	అభ్యసనాన్ని మెరుగు పరుచుకోండి.	1) పూర్తి తరగతి చర్చ 2) ప్రాజెక్టు పని	-	- సమాచార విశ్లేషణ నైపుణ్యాలను పొందటం.
8వ	అభ్యసనాన్ని మెరుగు పరుచుకొనుట	1) పూర్తి తరగతిలో చర్చ 2) ప్రాజెక్టు పని	1) భౌగోళిక పటం	- పటాన్ని పరిశీలించి విషయాలు చెప్పడం.

ఉపాధ్యాయుని నోట్సు : (ఉపాధ్యాయులు అదనంగా సేకరించుకోవలసిన సమాచారం, కృత్యాలు):

1) భౌగోళిక స్వరూపం, 2) హిమాలయాలు,
3) గంగా, సింధూ నదీ మైదానాలు, 4) ద్వీపకల్ప పీఠభూమి, 5) ఎడారులు, 6) అట్లాస్,
7) మరికొన్ని ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు,
8) సునామీలు-చిత్రాలు, 9) ప్రాజెక్టు పనులకు కావలసిన సమాచారం, కథలు, హాస్య సంఘటనలు మొదలైనవి.

7. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందన :

(బోధనలో తన అంచనాలు, ఎదురైన అనుభవాలు, కృత్యాలు సఫలం/ విఫలం అయిన వివరాలు, మొదలైన అంశాలపై స్వీయ మూల్యాంకనం రాయాలి).